

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: helyben hához hordva, vidékre postán küldve
 Egész évre ... 8 kor. Negyedévre ... 2 kor.
 Félévre ... 4 kor. Egyes szám ára. 16 ALL.
 ** Hirdetések egyezség szerint közöltenek. **

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
FEHÉR GÁBOR.

***** Megjelenik minden vasárnap. *****
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: VÁROSHÁZA I. em. 13.
 Késiratok nem adnak vissza.
 Nyílt-téri közlemények soronként 30 fillér.

Az angyalházi közlegelő arányosítása.

Kiss Lajos és érdektársai nádudvari lakosok tudvalevőleg keresetet nyújtottak be a debreczeni kir. törvényszékhez, a p.-angyalházi közlegelő arányosításának elrendelése iránt. Többek kívánságára közöljük a keresetet egész terjedelmében, hogy tudja mindenki, hogy milyen álláspontot foglalnak el a nádudvariak Angyalházával szemben. A kereset a következő:

Tekintetes kir. Törvényszék!

Sz. kir. Debreczen város és Nádudvar nagyközség határában fekvő közigazgatásilag régebben Nádudvarhoz jelenleg Hajdusoboszló városához tartozó s a maga egészében királyi adományból eredő praediális nemesi birtokot képező Angyalházi Pusztá, mely 8488 kat. holdat 638 négyszögöllet tesz ki, háromnegyed részben a Parlagi családé, egynegyed részben pedig Fülpössi Péteré volt. A Parlagi örökösötől az őket illető háromnegyed részt egyes szoboszlói lakosok évszázadokkal ezelőtt örök áron megszerezték, Fülpössi Péter pedig a maga egynegyed rész illetőségét az 1622-ik évben Sz. kir. Debreczen városának 1200 ft. zálogösszegért zálogba adta, majd sz. kir. Debreczen város ezen zálogba birt részt az 1700-ik évben a zálogszerezés átruházása mellett Szoboszló városának adta zálogba.

Időközben és pedig az 1768-ik évben, a Fülpössi Péterrel 1/4 rész felét, vagyis 1/8 részt, ugyanazon szoboszlói lakosok, illetve azok jogutódai, akik a Parlagi családot illető részt megszerezték, Perényi Mihálytól és osztályosaitól, mint Fülpössi Péter egyik leánya névszerint Fülpössi Ezséket jogán Fülpössi Péter utódaitól örökáron szintén megvették. Az 1/4 rész másik fele részének felét, vagyis a Gulácsiakat illető 1/16-od részt pedig elévülés jogzímén megszerezték, míg a másik 1/16. rész továbbra is Hajdusoboszló város zálogbirtokában maradt.

Az 1752-ik évben Guthy Borbála Somossy László özvegye, Fülpössi Péter másik leánya Fülpössi Anna jogán, az angyalházi praediumokból Fülpössi Péterrel 1/4 résznek zálogbóli kibocsátása iránt Hajdusoboszló város hadnagya s általa a communitás ellen pert indított. Mielőtt azonban a perben érdemleges intézkedés történt volna, közte és Hajdusoboszló város között az 1752 évi Szent-Jakab havában egyezség jött létre, amely szerint Guthy Borbála Hajdusoboszló városának az általa eddig zálogba birt részt 20-évre továbbra is zálogba adta. Majd a 20 évi zálogos idő elteltével, 1783 márczius 10-én somosi Somossy László indított visszaváltási pert. Azonban ezen per sem nyert érdemleges elbírálást, mert Somossy László halála után Somossy Ferencz, mint elhalt testvére Somossy László örököse a pert megszüntette, s Hajdusoboszló városával 1812 Deczember 11-én peralkut kötött, mely szerint az Angyalházi praediumokból illetőségét 32 évre, 3500 rénes fo-

rint zálogos summáért Hajdusoboszló városnak zálogba adta.

1820 Aprilis 4-én somosi Somossy Menyhért, ugyis mint a többi atyafiak jussait fentartó atyafi és ugyis, mint Somossy Ferencz és házastársának eselné Pogány Józefa Máriának cessionáriussa, továbbá Gulácsi Gábor, Gulácsi Katalin, Gulácsi Zsózsanna, Gulácsi Éva, Gulácsi Györgyné, Gulácsi Anna, Gulácsi Katalin, Gulácsi István és Sipos Ferencz léptek fel zálog visszaváltási perrel. Keresetükkel azonban elutasítottak. Ugyanígy eredményeij végződött azon visszaváltási per is, amelyet Somossy Menyhért, Somossy Klára, Somossy László, Somossy Julianna, Somossy Borbála, Somossy Eszter, Soldos Gyula és Soldos Piroksa közösen indítottak.

Ezen perek lefolyása s a Somossy Ferencz és Hajdusoboszló város communitása közt 1812 deczember 11-ikén létre jött peralkuban kikötött 32 évi zálogos idő lejáratát 1854 április 10-én Oláh Jakab, mint Hajdusoboszló város hadnagya ellen Somossy Ignácz úgy is mint testvérei, névszerint: Somossy Antal és Somossy Jakab megbízottja, a debreczeni megyei törvényszék előtt zálogvisszaváltási pert indított, a mely perben nevezettek az egész angyalházi pusztá 1/8 részének visszabocsátását, illetve kiváltási jogát kérték megítélni. A megyei törvényszék és a nagyváradi-kerületi főtörvényszék az angyalházi pusztá 1/8 részéhez nevezett felperesek kiváltási jogát meg is ítélte, s kötelezte Hajdusoboszló várost, mint zálogbirtokost, hogy az 1/8 részt a zálogból bocsássa ki s azt felpereseknek adja át. A hétszemélyes tábla azonban az alsófoku bíróságok ítéletét megváltoztatta és Somossy Ignácz és társai kiváltási jogát csupán az őket illető 1/16. részre ítélte meg. A per jogerős befejezése után a Somossy Ignácznak és testvéreinek megítélt 1/16. részt az 1860-as években a pusztá többi részében már tulajdonosként szereplő egyes szoboszlói lakosok nevezettekől szintén meg szerezték. Így jutott aztán a nemesi birtok jogi természetével bíró egész Angyalházi pusztá egyes szoboszlói lakosok tulajdonába és használatába.

Az előterjesztetlekből tehát kétségtelenül megállapítható, hogy Hajdusoboszló város a nemesi birtokot képező angyalházi pusztának nem tulajdonosa, hanem abból csak a Somossy Ignácztól és testvéreitől 1/16. résznek pusztán zálogbirtokosa volt s az angyalházi pusztának tulajdonjogát nem Hajdusoboszló város, mint ilyen, hanem egyes szoboszlói lakosok szerezték meg a Parlagi, a Perényi és a Somossy családtól, részben vétel, részben pedig elévülés jogzímén. Azt, hogy az Angyalházi pusztá tulajdonjogát nem a város, nem a communitás, hanem egyesek szerezték meg, igazolja az is, hogy a Somossy Menyhért, Somossy László, Somossy Klára, Somossy Julianna, özv. Hunyadi Lászlóné, Somossy Borbála Szarka Jánosné, Somossy Eszter Baranyi Györgyné, Soldos Gyula és Soldos Piroksa által Hajdusoboszló város képviselőjében Thury Antal, mint Hajdusoboszló város akkori hadnagya ellen indított zálogvisszaváltási perben Thury Antal egyenesen beis-

meri, hogy az Angyalházi pusztá nem Hajdusoboszló város, nem a közönség, hanem egyes magánemberek tulajdona. Thury Antal ugyanis a város képviselőjében a keresetre beadott ellenbeszédében a következőket mondja:

„Ezeknélfogva kérem az elévült telperesi keresetet annyival inkább leszállítani, mert az angyalházi pusztá magán egyénekből álló közbirtokosságnak vagyona lévén, nem én, hanem a közbirtokosság választmányának elnöke lett volna intézendő. Már itt megemlítem, hogy a Thury Antal ellenbeszédéhez, mint bizonyíték, a p.-angyalházi közbirtokosságnak 1853. decz. 31-ikén felvett közgyűlési jegyzőkönyve csatoltatott, amely gyűlésen a közbirtokosság választmányt, elnököt és pénztárnokot választott. Az említett jegyzőkönyvnek Thury Antal által becsatolt példánya a periratok mellett van.

Ez a jegyzőkönyv megdönthetetlenül bizonyítja, hogy az angyalházi pusztát egyes, magánegyének szerezték meg.

De ezt a körülményt még más is igazolja. Amikor ugyanis Somossy Ignácz és testvéreinek az angyalházi pusztá 1/16 részére vonatkozó kiváltási joguk megítélté lett, a volt zálog birtokos Hajdusoboszló város képviselőjében Oláh Jakab, mint Hajdusoboszló város hadnagya, Somossy Ignácz és testvérei ellen, a zálogba birt birtokra fordított javítási és beruházási költségek megtérítése iránt felszámítási pert indított, amely perben Oláh Jakab hadnagya a város képviselőjében a következő beismerést tette:

„Az angyalházi pusztának azon része, mely közösen használtatik, a közbirtokosságnak; azon része pedig, mely a pusztabeli birtok megszerzéséhez járult, magán szoboszlói lakosok között bizonyos kulcs szerint felosztott, az egyes magán birtokosok nevére van telekkönyvezve“. Ezen perbeli, tehát bíróság előtt tett beismerés is döntő bizonyítékul szolgál a mellett, hogy az egész angyalházi pusztá egyes magán szoboszlói lakosok által szereztetett meg. Ezen beismerést tartalmazó perirat szintén a már beszerzett iratok mellett fekszik.

Mindezekből az is kétségtelen, hogy a vételárát a szerzőkként szereplő egyes magán szoboszlói lakosok, nem pedig miként szoboszlói birtokos társaink tévesen hiszik, az összes hajdusoboszlói telekbirtokosok fizették ki. Ők ugyanis azt tartják, hogy a pusztá vételárát a városi magistrátus a hajdusoboszlói telekbirtokosokra birtokaik arányában kivetette s hogy a vételár így nyert kielégítést. Ez azonban képtelenség s annak még csak a lehetőségét is kizárja a város, illetve a communitás képviselőjében eljáró Thury Antal és Oláh Jakab városi hadnagyoknak fentebb kimutatott perbeli beismerése. A városi magistrátusnak a magánegyénekből álló vevőkhöz éppen semmi köze nem volt; azok ügyei mikénti elintőzésére sem mi

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladeköt, éjjeli izzadási.

• Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
 köhögés, skrofulozis, influenza.
 ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

befolyással sem bírt. Hajduszoboszlói birtokostársaink téves hiedelme onnan eredhet, hogy a városi magisztrátus a telekbirtokosokra vethetett ugyan ki bizonyos összegeket; de nem a vételár, hanem a zálogsummák kifizetése czéljából.

Hogy kik voltak az eredeti szerzők, az idő régisége miatt kimutatni nem tudjuk. A szerzési okiratok felmutatását pedig Hajduszoboszlói birtokostársaink egyenesen megtagadták, s így mi csakis a helyszíneléskor birtokban volt s akkor telekkönyvileg tulajdonosokul bevezetett birtokosok névzárát produkálhatjuk, a melyet ide zárva bemutatunk.

A későbbi időkben az eredetileg közbirtokossági vagyont képező angyalházi pusztá akkori tulajdonosai olyan megállapodásra jöttek, hogy a pusztából bizonyos részt kiszakítanak s azt maguk között továbbra is osztatlan közös legelőnek tartják fent. Ezen megállapodáshoz képest 2136 hold 357 □-ölet szántóföldnek tényleg ki is szakították s azt egymás között egyénileg fel is osztották, míg 6332, kat. holdat és 281 □-ölet továbbra is osztatlanul maguk között közös használatra legelőnek hagyták meg. Az egyénileg kiosztott szántóföldek azután természetben is elkülönítették, a helyszíneléskor mindenkinek birtoka külön-külön telekkönyvben vétetett fel s arra tulajdonjoga bekebelezve lett míg a maguk között közös használatra legelőnek fentartott része a közbirtokosság tulajdonjoga lett telekkönyvileg bekebelezve.

A közbirtokossági közöselő a pusztá angyalházi I. sz. tjkvben van felvéve, amely telekkönyv hiteles kivonatát csatoljuk. A pusztá angyalházi I. sz. tjkvben felvett közbirtokossági közöselő tulajdonosai ugyan telekkönyvileg a szoboszlói közbirtokosság van kitéve (azonban ez a telekkönyv készítésekor vagy téves bemondás alapján eszközöltetett, vagy pedig azért, mert az angyalházi pusztá eredeti szerzői egyes magán hajduszoboszlói lakosok voltak, és akkor még e név alatt szerepelhettek s a „Pusztá Angyalházi-Közbirtokosság” elnevezést később, nevezetesen akkor vették fel, amikor 1853 évi december 31-én szervezett közbirtokossága alakultak. De bármint történt is a telekkönyvi bejegyzés, az tény, hogy szoboszlói közbirtokosság nincs, hanem „Pusztá Angyalházi közbirtokossága” létezik, amint ezt a csatolt birtokívek igazolják. Különben az, hogy a Pusztá Angyalházi Közbirtokossági közöselő tulajdonjoga telekkönyvileg a szoboszlói közbirtokosságra van bejegyezve, teljesen közömbös mert a közbirtokosság tagjai csakis azon szoboszlói lakosok, illetve azok bármely községben lakó jogutódai, — akik illetve akiknek jogelődei az egész pusztá angyalházát tulajdonjoggal megvették.

Ezen telekkönyvi bejegyzésből tehát Hajduszoboszlói birtokostársaink távolról sem következtethetik azt, hogy a pusztá angyalházi közbirtokossági közöselőhöz a hajduszoboszlói telekbirtokosok tulajdoni igénynyel bírnak mert hiszen a pusztá angyalházi közbirtokossági közöselő a hajduszoboszlói régi házhelyekkel, illetőleg telekbirtokokkal semmiféle jogi kapcsolatban nem volt és nincs, s így annak tartozékát sem képezheti. — Hajduszoboszlói közbirtokos társaink azon hiedelmét ugyanis hogy az angyalházi pusztából a szántóföld kiszakítását Hajduszoboszló város illetve annak magisztrátusa, eszközölte, hogy az így kiszakított részt egyes szoboszlói lakosoknak a város illetve a magisztrátus adta volna el azért hogy a Hajduszoboszló város ellen indított zálogváltási perekben kötött egyezséggel megállapított váltás összeg kifizetéséért, — a már említett perbeli beismeréseken kívül a beszerzett peralkuk is megczáfolják, amelyekben váltás összegről egy szó említés sem tétetik, hanem azok csakis a további zálogbaadás, a zálogos summa és a perköltségek fizetése tekintetében intézkednek. — De kizárja annak lehetőségét az is hogy Hajduszoboszló város közönsége az angyalházi pusztából csakis a Somossy Ignácot és testvéreit illető 1/16 részt bírta zálogba, hogy továbbá Somossy Ignác és testvérei által a város képviselőiben Oláh Jakab városi hadnagy ellen folyamatba tett zálogváltási per nem egyezséggel hanem ítélettel döntött el, — amint azt az iratok igazolják. — A beszerzett iratokból kétségtelen hogy a pusztá angyalházi közbirtokossági közöselőnek tulajdonosai, az akkori tulajdonosok voltak nem ugyan

egyénileg, de a pusztá angyalházi szántóföldbeli birtokaik arányában. Mert az angyalházi pusztának azon része mely a pusztá akkori tulajdonosai által maguk között továbbra is osztatlan közös legelőnek lett fentartva, az egyénileg külön-külön felosztott és elkülönített szántóföldnek, mint fő dolognak tartozékává lett. Tartozéka lett az akkori tulajdonosok azon ténye által hogy a pusztá egy részét egyéni birtokot képező szántóföldnek kiszakították, tehát külön-külön birtokosokká alakították, a többi osztatlan részre nézve pedig maguk között továbbra is közös használatot tartottak fent. Hajduszoboszlói birtokos társainknak az a felfogása, hogy a kiszakítás folytán a szántó földek és az osztatlan közöselő között a jogi kapcsolat meg szűnt, — teljesen téves s mint ilyen elfogadható jogi érvelést nem képez, valamint nem képez az sem, hogy a pusztából kiszakított szántóföldeknek a közös legelő már azért sem tartozéka, mert nemesi birtok nem lehet másnak mint nemesi birtoknak járuléka. Ezen felfogás tarthatatlan voltát már önmagában hordja, mert a pusztából kiszakított szántóföldek a kiszakítás folytán előbbi jogi természetüket nem veszítették el, azok ma is nemesi birtokot képeznek, ép úgy, mint az azoknak tartozékát képező közbirtokossági közös legelő.

Az sem szünteti meg a közöselőt tartozéki minőségét, hogy a főjáságot képező szántóföldeket egyes nem hajduszoboszlói illetőségűek az eredeti szerzők jogutódainak jogutódaitól időközben megszerzték mert a közbirtokossági közöselőből az egyes közbirtokosokat pusztá angyalházi szántóföldjük arányában illető része nem a hajduszoboszlói illetőség és lakás által, hanem igenis kizárólag és egyedül a pusztá angyalházi szántóföldek tulajdonjogának érvényes jogügylet utáni megszerzése által szerztetik meg és pedig arra való tekintet nélkül, hogy a jogügylet megtestesítő okiratokban a szántóföld tartozékát képező közbirtokossági közöselőbeli illetőség eladása külön ki van e tüntetve, vagy pedig nincs, mert a tartozék a földolog sorsát osztja s attól el nem választható.

Hogy a közbirtokossági közöselő az egyéni birtokká lett szántóföldnek tartozékát képezi igazolja Hajduszoboszló város képviselőiben Oláh Jakab hadnagy által Somossy Ignác és társai ellen indított felszámolási perben Oláh Jakab által már fentebb idézett perben, beismerése, amelyből kétségtelenül kitűnik hogy a pusztabeli birtok megszerzéséhez járult egyes magán szoboszlói lakosok a pusztá azon részére, melyet maguk között osztatlanul közös használatra legelőnek továbbra is fentartottak, közbirtokossággá alakultak. Amint ezt a Somossy Menyhért és társai által Hajduszoboszló város ellen indított zálog visszaváltási perben tett perbeli beismerés és az ellenbeszédhez csatolt jegyzőkönyv is igazolja.

Ezeknek előterjesztése után előadjuk, mikép mi, tisztelettel alulírott nádudvari lakosok, a pusztá angyalházi szántóföldbeli egyes szoboszlói tulajdonosoktól, a tulajdonukat képezett szántóföldeket legelőjárulékaival együtt adásvétel jogczimén megszerztük s a szántóföldekre tulajdonjogunk telekkönyvileg bekebelezve is lett, minél fogva kétségtelen, hogy mi nemcsak a szántóföldek, hanem egyszersmind a pusztá angyalházi közbirtokossági közöselőből az általunk megszerzett szántóföldek után járó rész tulajdonjogát is megszerztük, s így mi jogelődeink helyébe lépve, — közbirtokosokká, közbirtokossági tagokká lettünk. Ebből önként következik az is, hogy minket a közbirtokossági közöselőben, a közhasználatra fentartott italmérsi vadászati és halászati jogban birtok és használati jog illet amely birtok és használati jog gyakorlatában minket megakadályozni senkinek nem szabad. — Hajduszoboszlói közbirtokos társaink tulajdonjogunkat s abból folyó birtok és használati jogunkat nem respektálva minket birtoklasi és használati jogunk gyakorlásában megakadályoztak és pedig a későbbi időben az általok a Nádudvaron lakó közbirtokosok kizárásával alkotott szervezési szabályzat 28 §-ának azon rendelkezésére támaszkodva, hogy azon nem hajduszoboszlói lakosok akik Hajduszoboszló város határában, vagy az angyalházi pusztá szántó részen ingatlant vásárolnak is, — a pusztá angyalházi közöselőhöz jogosultságot csak azon esetben szerzhethetnek, ha Hajduszoboszló városában letelepedéstiket igazolják. — De akadályoznak még ma is és pedig annak daczára, hogy a Nagyméltóságú földmívelésügyi Miniszter Ur a szervezési szabályzatnak a tulajdonjogot mélyen sértő 28 §-át hatályon

kívül helyezte s kimondta, hogy a Nádudvaron lakó közbirtokosok a pusztá angyalházi közbirtokossági közöselőben birtok és használati joggal bírnak.

Hajduszoboszlói birtokos társaink ezen eljárása kényszerít minket arra, hogy a közbirtokossági közöselőben, a közös használatra fentartott italmérsi, vadászati, és halászati jogban nem különben a regále megváltásáért fizetett összegben, az egyes közbirtokosokat megillető részesedés módját és mértékét, tehát az aránykulcsot megállapítsuk. De kényszerít minket erre az is hogy a pusztá angyalházi közbirtokossági közöselőt a hajduszoboszlói közbirtokos társaink által önkényesen, a saját szájok ize szerint készített szervezeti szabályzat alapján olyan hajduszoboszlói lakosok is használják akik a pusztá angyalházi szántóföldbeli tulajdonjoggal egy talpalatnyi földet sem bírnak, tehát akik nem közbirtokosok minél fogva kétségtelen, hogy azon a hajduszoboszlói lakosok, akik a közbirtokossági közöselőn a birtoklasi és használati jogot kizárólag a szervezési szabályzat rendelkezése alapján gyakorolják a aránykulcs megállapításánál figyelembe nem vehető s jogtalan birtoklásuk és használatuk az aránykulcs megállapításánál megszünik.

A tekintetben ugyanis, hogy a közbirtokosság közös legelőhöz, a szintén közös használatra fentartott italmérsi, vadászati és halászati joghoz, nemkülönböztetve a regále megváltásából befolyt összeghez kik tartanak tulajdoni igényt s ebből kifolyólag kiket illet a birtoklasi és használati jog, a szervezeti szabályzat nem intézkedhetik, s minden ide irányuló rendelkezése még az esetben is, ha felsőbb helyen jóváhagyott volna, már eredetileg érvénytelen és semmis, mert annak elbírálása, hogy a közbirtokossági közös legelő, a szintén közös használatra fentartott italmérsi, vadászati és halászati jog, nemkülönböztetve a regále megváltásából a közbirtokosságnak fizetett összeg közös tulajdoni joga és az abból folyó birtoklasi és használati jog kiket illet, nem a pusztá angyalházi közbirtokosság választmányának közgyűlése, hanem kizárólag a bíróság hatáskörébe tartozik és annak eldöntése nem a szervezési szabályzat intézkedései, hanem csakis az anyagi jog szabályai alapján történhetik.

A szervezési szabályzat azon jogszabályllyal szemben, hogy a közbirtokossági közöselő a közös használatra fentartott italmérsi, vadászati és halászati jog birtoklásában és használatában csakis a tulajdonos társaknak tulajdon arányaik szerint van joga, ellenkező intézkedést fel nem vehet s egyáltalában a birtokosokat kötelezőleg nem kényszerítheti oly megszorítás tőrésére, a mely közös tulajdonjoguk korlátozását s ebből folyólag birtoklasi és használati joguknak a megillető aránynál jóval kisebb arányra való szorítását czélozza. A szervezési szabályzat tisztán és egyedül a legelő rendtartás megállapítása tehát a legeltetés állattenyésztés, apaállat tartás módozata, nemkülönböztetve a legeltetésnél előforduló visszaélések megtörése tekintetében rendelkezhetik.

A mult 1908 év február hó 29-én a tek. kir. Törvényszék előtt a pusztá angyalházi fordulóban használt szántóföldek tagosítását, illetve összesítését, valamint a pusztá angyalházi közbirtokossági közös legelőbeli és az angyalházi pusztához kötött szintén közös használatra fentartott italmérsi, vadászati és halászati jogból és a regále megváltásáért fizetett összegből az egyes birtokosokat megillető részjutalék, tehát az aránykulcs bírói megállapítását kértük. A kir. Törvényszék a nyomozati eljárást el is rendelte, kérelmünkre, amint ezt a nyomozati eljárásról felvett jegyzőkönyv igazolja. Ezen jegyzőkönyvből kitűnik, hogy az arányosítás kérdésénél az arányosítást ellenző szoboszlói és az arányosítást kérő nádudvari érdekcsoport alakult. Kitűnik továbbá az is, hogy a szoboszlói érdekcsoport a nádudvari érdekcsoportnak az arányosítás kéréséhez való jogosultságát is egyenesen tagadásba vette, minek következtében az arányosítás kérdése a nyomozati eljárásból kikapcsolatott. Így mi kénytelenek vagyunk az aránykulcsot arányosítási per után, bírói ítélettel megállapíttatni.

Ennek következtében mi permegindítási szándékunkat be is jelentettük, s a tek. kir. Törvényszék azt tudomásul is vette. Egyszersmind a per előkészítéséhez szükséges teendők foganatosításával a kiküldött bírót megbízta aki aztán eljárását be is fejezte.

A kir. Törvényszék végzése ellen a szoboszlói érdekcsoport egyik tagja felebbezéssel élt, amely fellebbezés folytán a kir. ítéletábla a kir. törvényszék intézkedéseit megsemmisítette.

Mi a kir. Itélőtábla ezen végzése ellen a m. kir. Kuriához felfolyamodással éltünk, a kir. Kuria azonban felfolyamodásunkat elutasította.

Mi azonban daczára a kir. Itélőtábla határozatának, ma is azon az állásponton vagyunk, hogy eljárásunk törvényes és helyes volt.

Ezeknek előterjesztése után az aránykulcs megállapítását célzó arányosítás kéréséhez való jogosultságunk kimutatására terjeszkedünk ki. A szoboszlói érdekcsoport az arányosítás kéréséhez való jogosultságunkat két irányban kifogásolhatja, illetve veheti tagadásba: és pedig vagy azért, mert szerinte közbirtokosok nem vagyunk, vagy pedig azért mert a jog valóságos gyakorlatát kimutatni nem tudjuk.

Ami a közbirtokossági mivóltunk tagadásba vételét illeti, megjegyezzük, mikép azon állításunk tagadása hogy mi a „Pusztai Angyalházi Közirtokosságnak tagjai vagyunk a szoboszlói érdekcsoport részéről teljesen meddő dolog, mert, — miként már fentebb előadtuk, a pusztai angyalházi közirtokossági közöslegelő, a közhasználatra fentartott italmérsi vadászati és halászati jog az egyénileg elkülönített szántóföldek tartozéka s így mindazok akik pusztai angyalházán szántóföldet tulajdonjoggal bírnak, — a közirtokosság közös használatában levő legelőnek, italmérsi vadászati és halászati jognak valamint a regále megváltásából befolyt összegnek közös tulajdonosai, tehát a pusztai angyalházi közirtokosságnak tagjai. Minélfogva őket a legelőben, az italmérsi, vadászati és halászati jogban, ugyszintén a regále megváltásából befolyt s szintén közös használatra tartott összegben birtoklási és használati jog illeti. Különbözik hogy mi a Pusztai Angyalházi közirtokosságnak tagjává vagyunk, — igazolja az ide csatolt s kihirdetés végett Nádudvar község előjárásának megküldött meghívás is, amelylyel Kovács Gyula közirtokossági elnök a Pusztai Angyalházi Közirtokosságnak Hajdusoboszlón 1909 február hó 13-ik napján délelőtt 10 órakor tartott rendes közgyűlésre a közirtokosságot meghívja, amely meghívás a nádudvari Előjárás által ki is függesztetett és előszóval is kihirdetett. Ez tehát kétségtelenül teszi, hogy mi a Pusztai Angyalházi Közirtokosságnak tagjai, tehát közirtokosok vagyunk, mert hiszen ha közirtokosok nem lennénk, mi értelme lett volna annak, hogy a pusztai angyalházi közirtokossági rendes közgyűlésére meghívassunk. Megemlítjük, hogy mi a közirtokosság ilésére mindig meghívattunk, ott jogainkat gyakoroltuk is. Kivételt csupán a szervezési szabályzat elkészítésére összehívott közgyűlés képez, amelyen ami meghívásunk mellőzve lett.

Ami a gyakorlat kimutatását illeti, a következőket adják elő. Az 1836 évi XII. t. cz. 18 §-a szerint „az arányosítás behozását azon közirtokosok kérhetik, akik bármely haszonvételre a közösséget fentartván, önmaguknak, vagy azoknak, kiknek a belső telekben képét viselik, valóságos gyakorlatát kimutatják. — Itt mindenek előtt kiemeljük, hogy az eredetileg Szabolcs vármegyéhez tartozó Pusztai Angyalháza egy önálló pusztai volt, amelyet teljes egészében az eredeti szerzők maguk között közös használatra, közös legelőnek tartottak fent, csak a későbbi jogutódok által lett a pusztából 2156 hold 357 négyszögöl egyéni birtokul kiszakítva. A törvény által említett belteleket tehát a jelen esetben a pusztából az akkori tulajdonosok által kiszakított s maguk között egyénileg felosztott szántóföldek képviselik. A kérdés tehát tisztán és egyedül az, hogy a pusztai angyalházi szántóföldekben azoknak a képét viseljük e akik, mint az eredeti szerzők jogutódai, telekkönyvileg tulajdonosokul szerepeltek. Tehát hogy mi a pusztai angyalházi szántóföldekből szereztünk e meg tulajdonjoggal birtokot. Azt, hogy mi a pusztai angyalházi szántóföldek tulajdonjogát megszereztük, — a szoboszlói érdekcsoport elősmeri, mindazonáltal szükség esetén tulajdonjogunkat hiteles telekkönyvi kivonatokkal igazolni fogjuk.

Mi a jog valóságos gyakorlatában vagyunk, igazoljuk ezt a közgyűlési meghívóval, amelyből önként következik, hogy mi mint közirtokosok, a pusztai angyalházi közirtokosság közgyűlésére, a már fentebb említett egyes kivételével mindig meghívattunk, ott mi megjelentünk s a közgyűlésen a közirtokosokat megillető jogokat háborítatlanul gyakoroltuk. Ezzel szemben azon körülmény, hogy mi a közirtokossági közös legelőn a legeltetési jogot tényleg gyakoroltuk, e vagy nem, teljesen közömbös, mert a jog valóságos gyakorlása alatt nemcsak a legeltetés tényleges használata, hanem a közbir-

tokosság ügyei vezetésében a közirtokosokat megillető jognak gyakorlása is értendő.

Különbözik az esetben, ha a jog valóságos gyakorlása kizárólag a közirtokossági közös legelő tényleges használatában állana; akkor is figyelembe veendő, mikép annak daczára, hogy a szervezeti szabályzatnak a mi birtok és használati jogunkat kizáró rendelkezése a földművelésügyi miniszter ur által megsemmisítve s a Nádudvaron lakó közirtokosok legeltetési jogosultsága megállapítva lett; annak daczára, hogy a hajdusoboszlói érdekcsoport minket közirtokosoknak egyenesen elismer, — a közvetlen jogelődeink által háborítatlanul gyakorolt legeltetésben éppen a hajdusoboszlói közirtokos társaink által akadályoztatunk meg és akadályoztatunk meg ma is.

Annak elbírálásánál tehát, hogy mi a jog gyakorlásában vagyunk e, hajdusoboszlói közirtokos társaink jogtalan és törvénytelen ellenállása figyelmen kívül nem hagyható, mert a jog nem gyakorlásáról csak az esetben lehetne szó, ha a jog nem gyakorlása a jogosított személy akaratára, vagy mulasztására vezethető volna vissza.

Az 1836. XII. t. cz. 18 §-a szerint tehát az arányosítás kéréséhez való jogosultságunk tehát megállapítandó — A hivatkozott törvényszakasz világos rendelkezése szerint ugyanis az arányosítás behozatalát nemcsak azon közirtokos kérheti, aki a jogot saját személyében gyakorolja, — hanem az a közirtokos is, aki kimutatni tudja azt, mikép jogelőde a jog valóságos gyakorlatában volt. — Mi tehát miután a közirtokossági közös legelőn a legeltetésnek valóságos gyakorlatát a hajdusoboszlói érdekcsoport törvénytelen ellenállása miatt kimutatni nem tudjuk, — jogelődeink valóságos gyakorlatára támaszkodva kérjük az aránykulcs megállapítását célzó arányosítás elrendelését, — kijelentvén, mikép nem remélt tagadás esetén kifogjuk mutatni azt, hogy a közirtokossági közöslegelőn jogelődeink a legeltetést tényleg és háborítatlanul gyakorolták.

Ami már most az aránykulcsot illeti, itt is kiemeljük, mikép Angyalháza eredetileg egy teljesen önálló pusztai volt s így az aránykulcs megállapításánál az 1836 évi XII. t. cz. 8 §-ának rendelkezései szolgálnak irányadónak. Tekintettel tehát arra, hogy a pusztai népessége elenyészett megelőző házhelyekről szó sem lehet — mert hiszen Angyalháza lakosokkal megszállva sohasem volt — aránykulcsul kinek-kinek a pusztai angyalházi szántóföldbeli birtoka szolgál.

Az előterjesztettek alapján megbízott ügyvédünk által tisztelettel azíránt esedeztünk:

miszerint jelen rendes keresetünk tárgyalására határnapot kitézünk, s a tárgyalás és bizonyítási eljárás befejezte után a pusztai angyalházi 1 sz. tjkvben foglalt közirtokossági közöslegelő, nemkülönbözik az ahoz kötött vadászati, halászati és korcsmáltatási jog ugyszintén a regále megváltásából, a közirtokosság pénztárába befizetett összeg s az éveken át befolyt jövedelmek, valamint a közirtokosság tulajdonát képező egyéb vagyonok arányosítását elrendelni a becsatolt térkép hitelesítése iránt intézkedni, aránykulcsul a közirtokosoknak a pusztai angyalházi szántóföldbeli birtokaikat megállapítani s egyszersmind arra való tekintettel, hogy az arányosítás tárgyát képező közirtokossági közöslegelőn a birtoklási és használati jog majdnem kizárólag a Hajdusoboszlón és Nádudvaron lakó pusztai angyalházi szántóföldbeli birtokosokat illeti, a közirtokossági közös legelőből a regále megváltásért fizetett összegből, a befolyt jövedelmekből s egyéb közirtokossági vagyonból a megállapítandó aránykulcs szerint a Nádudvar községben lakó birtokosokat illető résznek természetbeni elkülönítését elrendelni; továbbá tekintettel arra, hogy a közirtokossági közöslegelő s az aránykulcsul megállapítani kért egyéni birtokok mérnöki felmérését s a térképek elkészítését törvényes rendelkezés alapján eszközöltettük — kimondani méltóztatnék azt, hogy a mérnöki felmérés és térképek elkészítésénél felmerült, általunk előlegezett s a tárgyalás során összegszerűleg igazolandó mérnöki munkadíjak és felmerült egyéb kiadások a birtokosokat birtokaik arányában terhelik.

Kérjük végül alpereseket, mint akik rosszhiszemű eljárásuk, makacs ellenállásuk folytán a jelen per megindítására okot szolgáltatnak, felszámított költségeinknek 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett megfizetésében egyetemlegesen elmarasztalni.

Teljes tisztelettel
Kiss Lajos és társai
(Következnek az aláírások.)

Ezeket állítják s ezeket kéri a nádudvariak. Ezeket kell megczárolni a szoboszlói érdekeltségnek, ha azt akarjuk, hogy az angyalházi közlegelő arányosítása be ne következék.

KÖZIGAZGATÁS.

Uj iparos. Klein Róza czukorkák és czukrásztütemények elárusítására kért a héten engedélyt a tanácstól.

Közmunka váltásdíj czimen a mult hónapban 8 kor. 60 fillér folyt be.

Szabadságidő. Székely József házipénztári ellenőr két heti szabadságot kért a héten a polgármestertől.

Ártéri költség czimen a mult hónapban 23 kor. 98 fillér folyt be.

Uj iparos. Huszti Sándor gépész a cséplés iparszerű folytatására kért a héten engedélyt a tanácstól.

Uj iparos. Soós Lajosné a szatóczipar folytatásának engedélyezéséért folyamodott a héten a tanácshoz.

Piaczi helypénz czimen a mult hónapban 50 kor. 40 fillér folyt be.

Adóelengedés iránti kérvény. Makai János és társai a héten kérvényt adtak be a polgármesterhez földadó elengedése iránt. A kérvény fel fog terjesztetni a pénzügyigazgatósághoz.

Helyettesítés. Ádám János házipénztárnokot betegségének ideje alatt Czeglédy István adópénztárnok helyettesíti.

Marhalevelek díjából a mult hónapban 255 kor. 18 fillér folyt be.

Záróra meghosszabbítási díjából a mult hónapban 10 kor. folyt be.

Bitang jószágok tartásdíjából a mult hónapban 20 kor. 80 fillér folyt be.

H I R E K.

— **Névnep.** Vasárnap, László napja alkalmából nagy számmal üdvözölték az ismerősök, tisztelők és jóbarátok Kiss László földbirtokost és Rakottyai László tanárt. A jókívánatokhoz mi is csatloljuk a magunkét.

— **Alkalmi istentisztelet** tartatik július 11-én reggel a ref. templomban, a nagy reformátor Kalvin János emlékére.

— **Közirtokossági tanácsgyűlés,** tartott szerdán délelőtt, az angyalházi közlegelő arányosítása iránt indított per előkészületeivel foglalkozott. Nagyon valószínű, hogy ebben a perben valamelyik nagynevű fővárosi ügyvéd fogja képviselni a szoboszlói érdekeltséget.

— **Tűz.** Kedden este 10 óra körül Kovács Ferencz VI t. 28 sz. a. lakosnak az udvarán egy csomó szalma meggyuladt és elégett. A károsult Kovács Ferencz annyira megijedt a tüztől, hogy az ijedség következtében másnap meghalt.

— **Káros esők.** A hosszas esőzés most már sok kárt okoz mindenben. A tengerik sárgulnak, a buzák pedig rozsdásodnak. Nagyon sok kárt tettek az esők a szénatermesben is.

— **A peronospóra** a héten fellépett az összes kertekben. A veszedelem annál nagyobb, mert permetezni az esős időjárás miatt nem lehet.

— **Kellemes mulatóhely.** Spitz József a héten teljesen berendezte és megnyitotta a Veres Lajos új házában levő Emke kávéházat, ahol mindenféle tisztán kezelt italok is kaphatók. He tenként kétszer, vasárnap és csütörtökön este a Horváth Béla zenekara játszik ebben a csinos kávéházban.

— **Két bádóg vizért szekérrel.** Egy asszony arra kérte a héten az urát hogy hozzon a kutról két bádóg vizet. A férjnek nem tetszett ez a kérelem s hogy az asszonynak ne legyen másork kedve az e-féle dologra, befogott a szekérbe és szekéren szállította haza a két bádóg vizet. A szomszédok sokat nevettek ezen a furcsa ötleten.

— **A Kornó tagosítása.** Hajdusovátról azt a hirt kaptuk a héten, hogy ott közelebb élénk mozgalom indult meg a Kornó tagosítása tárgyában. A szovátiak úgy gondolkodnak, hogy ha a nádudvariak keresztűt tudták vinni Angyalháza tagosítását, ők is megpróbálják megvalósítani régi kedvencz tervüket.

— **A Zongoravásárló közönség figyelmébe.** Azoknak, a kik zongorát, vagy pianinót vásárolnak, fontos érdekük az, hogy minden tekintetben megnyugtató garanciát kapjanak a zongora, vagy pianinó tartósságára és kitűnő minőségére nézve. Mint ilyen elsőrendű céget leginkább ajánljuk olvasóink figyelmébe Keresztély Mina zongoratermék (Budapest, VI. Váci körút 21.) a hol saját gyártmányain kívül a világ összes gyártmányait a legideálisabb kiszolgálás mellett szerezhethők be. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a cég és árjegyzéket ingyen s bérmentve küld.

Meghívó.

Azon igen tisztelt szülőket, a kik leányaikat polgári iskolai oktatásban akarják részesíteni Vasárnap július 4-én d. u. 2 órakor a „Hajdusoboszlói Takarékpénztári” épületében tartandó értekezletre tisztelettel meghívja:

Az előkészítő bizottság.

— **Az angyalházi latárjárás jegyzőkönyvének hitelesítését** pénteken kezdték meg. A hitelesítési eljárást holnap délután folytatják.

— **Táncztanfolyam.** Alföldy László táncmester a polgáriiskolában tegnap táncztanfolyamot nyitott Tandij egy növendékért 16 korona.

— **Jégeső.** A héten Köteleken és az angyalházi határrészen megint nagy jég volt. A jégeső a tengerben okozott nagyobb károkat.

— **A VI-ik tizedbeli órasóköz az erdőbe** hirdetett táncvigalmat ma este saját helyiségében fogja megtartani.

— **Megbüntetett csöszné.** A Binomkert választmánya 4 korona pénzbírságra büntette és kiiltotta a kertből D. szabó Gábor csösznek a feleséget, mert egy birtokosnak a krumpliját megkaparta.

— **Józsefből Julcsa.** Az egyik helybeli szülész nő egy újszülött gyermeket jelentett be a héten az anyakönyvi hivatalnál s elmondta, hogy a gyermek neve József lesz. Néhány nap múlva megint felment a szülész a városházához és azt kérte hogy igazítsák ki a gyermek nevét Julcsára, mert a gyermek leány, de ezt csak most vették észre. Így aztán a Józsefből csakugyan Julcsa lett.

— **Műhely áthelyezés.** Értesitem a t. közönséget hogy czipész műhelyemet a Ratkay féle házból a vasutuczára (Hirsch-ház) helyeztem át. Elvállalok új munkát, javítást s azt pontosan elkészítem. Tisztelettel: Weiszberger Mór czipésmester. Vasutucz (Hirsch-ház)

— **A Nagy Sándor féle 200 koronás és Alexy-Maklár 25 koronás ösztöndíjnál megüresedő helyekre pályázat** hirdettek. Pályázhatnak ref. vallásu, szegénysorsu, hajdusoboszlói illetőségű, jó előmenetelű növendékek. Pályázatok hatósági és iskolai bizonyítvánnyal felszerelve I. év i augusztus 1-ig adandók be a lelkesi hivatalnál Hajdusoboszló 1909 június 25. Ref. iskolaszék.

— **A gátoldali Adler-ház — nagy kertés udvari 2 lakás — együtt vagy külön-külön november 1-re kiadó.** Értekezhetni ugyanott. Különböző butor is eladó.

— **Lapunk számonkénti elárúsítása.** Engedve a közönség régen hangoztatott óhajának, a „Szoboszló és Vidék”-t számonként is elárúsítjuk. **Lapunk egyes számai Kiss Pál ur piaci üzletében kaphatók.** Egy szám ára 16 fillér.

— **Eljegyzéshez** karika gyűrűt, briliáns gyűrűt, akár utazója útján, akár postán készséggel küld **Löfkovits Arthur és Társa,** Magyarország legnagyobb, legmegbízhatóbb ékszerész, órás és ezüstnemű üzlete Debreczenből.

— **Táncztanítási jelentés.** Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy az iskolai szünet alkalmából július hó 4-én táncztanfolyamot nyitok, a Bika vendéglő nagy termében. Jelentkezni és beiratkozni lehet naponként, a tulajdonomat képező Emke kávéházban.

Tisztelettel
Spitz József
tánczmester.

— **A „Gazdasági Bank Részvénytársaság”** betétek után fizet 5%-os és pedig a betét napjától számítva, kölcsönöket folyósít 48 órán belül a legolcsóbb kamattal. A takarékosági hajlamot növelendő ingyen perselyt bocsát bárki rendelkezésére, az abba időnként bedobott összeget akkor, amiképpen a fél óhajta, átveszi és kamattal mellet betétként őrzi mindaddig, még az illető azt ki nem veszi. Így fillérekből már is tekintélyes összeget gyűjtött össze.

Nyilttér.*

Nyilatkozat.

A hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom, hogy a legnagyobb női felöltő és kalap áruház kizárólag csak a Piac-utca 34 szám a főposta mellett van. Aki a jövőben, személyem iránti bizalmával megfizetni óhaj, kérem, hogy csak ezen üzletet keresse fel, ahol személyes kiszolgálásom alatt, mindig a legjobbat legjutányosabban szerezheti be.

Szives pártfogásokat kérve.

ü. v. **Rózsa Lajos**
női divat áruház
A főposta mellett.

Piac 34.

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

4057 tk.
1909

Árverési hirdetmény.

A hajdusoboszlói kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstárnak Hémeri Károly elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 89 K 49 fill. tőke és jár. valamint 13 K 30 fill. költség kielégítése végett elrendelte a szováti 92 sztkvben A. I. 1. sz. a. ingatlanra 800 kor kikialtási árban a C. 14. a. kikötmény és lakásjog fentartásával.

Amennyiben azonban az előző lehertélek fedezésére szükséges 2700 kor. vételár el nem érte, az ingatlan a szorgalmi jog fentartása nélkül fog eladatni.

Az árverés 1909. évi augusztus hó 2-án d. e. 10 órakor lesz Hajdusoboszló község házában.

Aki árverezni akar, köteles a becsár 20%-át készpénzben, vagy övedékképes érték-papírban kiküldött kezéhez letenni.

Az ingatlant a kikialtási ár 2/3-adán alól el nem adják.

Hajdusoboszló, 1909. április 24.

PÉTERFFY PÁL
kir. albiró.

Auspitz Sámuel

fűszer és vaskereskedésében egy tanuló fizetéssel, vagy teljes ellátással azonnal felvétetik.

Eladó házassodvar korcsmahelyiséggel.

A **KREMÁN JÁNOS** tulajdonát képező I. 1. 64. sz. házassodvar, a benne levő korcsmahelyiséggel, két üzlethelyiséggel, két szoba, konyha, fűskamarából álló lakással örökáron eladó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy óras üzletemet ujonnan átalakítottam, valódi sveiczi zseb, ébresztő, valamint mindenféle kis és nagy ingaórákkal felszereltem. Zsebórákban nagy raktárt tartok. Ezenkívül kitűnő szemüvegeket csakis nálam lehet kapni. Óra és ékszer javításokat gyorsan, jól és olcsón eszközölök. A javított órákért egy évig, az újakért pedig két évig jótállok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérem.

Tisztelettel

Grósz József

óras.

Főtér 195 szám.

Cséplésre szállítunk

igen jó minőségű és jutányos áru szén

Kazinczy Kőszénbánya

r. t.

BUDAPEST, V. Váci-körút 16.

Saját érdekében
csak BOHN-féle
nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserepet, mert
csak a BOHN-féle
cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.
Tessék mintát és árjegyzéket kérni
BOHN-CSÉREPGYÁR Zsombolya.

BOHN kikindai cserepe.

BOHN zombolyai cserepe.